
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

היבטים פסיכולוגיים של טראומה והתעללות בילדים - 51161

תאריך עדכון אחרון 17-03-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פסיכולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר פולה דוד

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: paulad@haruv.org.il

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום טלפוני

מורי הקורס:

ד"ר פולה דוד,
ד"ר איילת נועם-רוזנטל

תאור כללי של הקורס:

הקורס יתמקד בתופעות של טראומה והתעללות והזנחה בילדים, הן עלידי תיאור התופעות השונות והשפעותיהם על ילדים, והן ע"י התבוננות בעקרונות של טיפול בילדים שחוו טראומה.

מטרות הקורס:

להקנות ידע על התופעה של התעללות וטראומה, ולתת כלים לזיהוי התופעה, לדיווח, ולהתייחסות טיפולית ראשונית עם ילדים והוריהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- להגדיר את הסוגים השונים של התעללות בילדים
- לדעת לאן לפנות כאשר יש חשד לפגיעה בילד
- לדעת את השפעה טראומה על התפתחותם של ילדים ועל הורים
- להיות מסוגלים לקיים פגישה בסיסית עם ילד שנפגע על אשר קרה לו

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות חובה, יש להגיע ללפחות 80% מההרצאות

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, הרצאות אורח, סרטונים
חלק מהקורס יתקיים במליאה, וחלק בשתי קבוצות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

ילדים נפגעי התעללות והזנחה: על מה אנחנו מדברים?
השפעה של טראומה על ילדים ועל ההתפתחות
זיהוי ואיתור ילדים נפגעי התעללות והזנחה וחובת דיווח
השפעה של טראומה על הורים ועל ההורות
פגיעות מיניות בילדים ובין ילדים
חשיפת ילדים לאלימות במשפחה: כיצד היא משפיעה?
היכרות עם ילדים שעברו טראומה והוריהם: מה צריך לשאול? את מי?
דיבור עם ילדים על אירועים טראומטיים
אבדן הורה בילדות
מהם עקרונות של טיפול בטרומה?

חומר חובה לקריאה:

הרמן, ג'. (1994). טראומה והחלמה. תל-אביב: עם עובד. פרק 5: התעללות בילדים (עמ' 121-143).

חוק העונשין, התשל"ז-1997, סימן ו': פגיעה בקטינים וחסרי ישע (בתוך החוק והילד - קובץ חקיקה, המועצה לשלום הילד).

קדמן, י'. (2010). במותה ציוותה לילדים רבים את החיים: חובת הדיווח על עבירות בילדים - רקע, סקירה ומהות. משפחה במשפט, כרך ג-ד, 337 - 346.

ליברמן, א., פדרון, א., ואן-הורן, פ., והאריס, ו. (2010). מלאכים בחדר הילדים: העברה בין-דורית של השפעות הוריות מיטיבות (גרסה עברית). ירושלים: מכון חרוב.

זליגמן, צ. (2004). מבוא לגילוי עריות: אין אמת, ואין חסד, ואין רחמים. בתוך צ. זליגמן, וז. סלומון, (עורכות), הסוד ושברו: סוגיות בגילוי עריות (עמ' 15 - 40). תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.

בולבי, ג'. (2016). בסיס פתוח: התקשרות הורה ילד והתפתחות אנושית בריאה. תל אביב: עם עובד. (פרק 6 על הידיעה שאין אמורים לדעת וההרגשה של מה שאין אמורים להרגיש).

דוד, פ' (2018) לדבר את הבלתי-מדובר: דיבור עם ילדים על טראומה. נקודת מפגש, גיליון 15, 26-29

גרטנר, ס. (2014). אובדן ואבל בגיל הרך. פסיכואקטואליה, 48-54.

עופר, נ. וים, ג. (2017). עבודה טיפולית עם ההורה הנותר בתהליך התמודדות של ילד צעיר עם אבדן הורה. מתוך א. כהן (עורכת), טיפול בהורות: גישה אינטגרטיבית לטיפול בבעיות ילדים באמצעות הוריהם, ע"מ 345-406.

דוד, פ. (2022) מהם עקרונות הטיפול בטרומה? נקודת מפגש, גיליון 23, ע"מ 18-21

קריגל, ק. והופנונג-אסולין, ע. (2022) ילדים בצל אלימות בני זוג: כיצד אימהות מתארות את הפגיעות של ילדיהם? חברה ורווחה, מ"ב, 2, ע"מ 195-216.

חומר לקריאה נוספת:

ליברמן, א.פ. ו-וין הורן, פ. (2016) אל תכה את אמא שלי. נצרת: הוצאה פרטית. חלק א', 11-77.

ערד, דוידסון, ב. (2010). איכות החיים של ילדים בסיכון שהוחלט להשאירם בבית בהשוואה לילדים שהוחלט להוציאם מהבית. חברה ורווחה, 30 (3-4), 397 - 421.

קרן, מ. (2013). חוויתי סכנה וזה חוזר אלי. בתוך: מ. קרן, ד. הופ, וס. טיאנו (עורכים), זה לא יעבור עם הזמן? בריאות הנפש בשלוש השנים הראשונות לחיים (עמ' 255-275). בן-שמן: מודן.

תרשיש, נ, לוסקי, א, טנר, ד, תורג'מן, ש [2018] פגיעות מיניות בין אחאים: פרשנותם של האחאים המעורבים והשלכותיה על תפיסות אנשי המקצוע המטפלים. חברה ורווחה, ל"ח ספטמבר 564-537.

דרזנין, א. (2018). על סודות במשפחה. שיחות, ל"ג, 32-43.

מרכיבי הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 85 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
15 %

מידע נוסף / הערות: